



1290251331923667

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Альони ЮРКОВОЇ
«Підготовка майбутніх хореографів
у закладах вищої освіти країн Балтії»

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність теми дисертації. На етапі інтеграції України до європейського освітнього простору першочерговим завданням мистецької освіти є збереження традицій та впровадження інновацій, які базуються на вивченні кращого досвіду провідних європейських університетів щодо професійної підготовки хореографів. Тому дослідження, що узагальнюють кращий зарубіжний досвід, сприяють пошуку шляхів розробки стратегії розвитку хореографічної освіти України, забезпечують вдосконалення освітніх програм у відповідності до світових стандартів підготовки хореографів у ЗВО.

Хореографічна освіта країн Балтії, так само як і розвиток хореографічного мистецтва, мають тривалу історію. Розвиток національних традицій хореографії відбувався від покоління до покоління, від однієї історичної епохи до іншої. Саме тому в своєму сучасному вигляді вони представляють комплекс традиційних основ, оформлених у струнку систему, вивчення та збереження якої належить до пріоритетних наукових напрямів.

Важливість теми дисертаційного дослідження Альони Юркової «Підготовка майбутніх хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії», її актуальність та перспективність підтверджують законодавчі документи, що регламентують функціонування вищої освіти України, зокрема Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Наказ «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у



загальноосвітніх навчальних закладах», Наказ міністерства культури України «Про затвердження Положення про мистецьку школу», Рекомендації 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетентності для навчання протягом усього життя».

Доцільність вибору теми роботи підтверджує той факт, що дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії і практики початкової освіти в межах комплексної теми дослідження «Професіоналізм педагога: теоретичні і методичні аспекти» (номер державної реєстрації – 0115U003313), а також кафедри педагогіки вищої школи в межах реалізації комплексної наукової програми дослідження «Гуманізація навчально-виховного процесу у вищій школі» (номер державної реєстрації – 0114U001251) ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ). Тему дисертаційної роботи затверджено Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 4 від 17 грудня 2020 року).

Не викликають сумнівів наукова **новизна та теоретичне значення дослідження**: аспіранткою *уперше* у вітчизняній педагогічній науці визначено особливості професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії та здійснено компаративний аналіз вітчизняної та балтійської хореографічної і хореографічно-педагогічної освіти (нормативно-правового та законодавчого забезпечення, структурних компонентів хореографічної освіти, організації освітнього процесу та ін.), окреслено основні перспективні напрями використання досвіду країн Балтії у підготовці майбутніх хореографів в Україні (спрямування змісту загальної підготовки майбутніх хореографів на інтеграцію із освітніми компонентами фахового спрямування; розвиток професійної мобільності майбутніх фахівців спеціальності 024 «Хореографія»; запровадження в професійну підготовку майбутніх хореографів сучасних методів навчання, у тому числі пов'язаних із використанням цифрових та проєктних технологій); *удосконалено* наукові положення щодо змісту



професійної підготовки майбутніх хореографів в Україні; уточнено зміст понять «хореографічна освіта», «професійна майстерність хореографа», «хореографічно-педагогічна освіта», «професійна компетентність хореографа» та ін.; *подальшого розвитку* набули положення щодо впливу європейських тенденцій на інноваційний розвиток хореографічної освіти України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Альони Юркової є ґрунтовними, що підтверджується використанням суттєвої теоретичної бази дослідження, аналізом офіційних документів та навчально-методичної документації, коректним визначенням наукового апарату дисертації та вдало підібраним комплексом взаємопов'язаних методів дослідження. Дисертантка свідомо поставила за мету здійснити аналіз історико-культурологічних та науково-педагогічних особливостей професійної підготовки хореографів у країнах Балтії та виявити можливості їх використання в хореографічній освіті в Україні. Відповідно до мети дослідження сформульовані основні його завдання. Виклад результатів дослідження Альони Юркової логічно розпочинається із характеристики понятійно-термінологічного апарату дослідження, виділення актуальних напрямів наукових досліджень у наукових колах України й світу, що стосуються професійної підготовки майбутніх фахівців-хореографів у країнах Балтії. Аналіз тексту дисертації та змісту публікацій А. Юркової дають змогу дійти висновку про наукову обґрунтованість і достовірність представлених результатів.

Характеристика основних положень роботи. Дисертаційне дослідження має класичну структуру і включає в себе анотації (українською та англійською мовами), список публікацій дисертантки, вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі дисертації «Теоретичні основи підготовки майбутніх хореографів в закладах вищої освіти країн Балтії та в Україні» здійснено аналіз



історії та становлення хореографії, розвитку професійної хореографічної освіти в країнах Балтії на основі аналізу праць іноземних дослідників; уточнено категоріальний апарат дослідження; проаналізовано діяльність та внесок провідних представників хореографії; досліджено ключові законодавчі положення, які спрямовані на підтримку розвитку мистецької освіти; оцінено внесок хореографічних асоціацій у підтримку професійної хореографічної освіти та підготовку майбутніх фахівців у галузі мистецтва.

На позитивну оцінку заслуговує уточнення категоріального апарату дослідження на основі залучення значної джерельної бази, що включає в себе такі поняття, як «хореографія», «хореографічна культура», «хореологія», «хореограф», «балетмейстер», «хореографічна освіта», «професійна майстерність хореографа», «педагогічна майстерність хореографа», «хореографічно-педагогічна освіта», «професійна компетентність хореографа».

Важливе значення для узагальнення досвіду підготовки хореографів в університетах країн Балтії має опрацювання дисертантом законодавчих та нормативних документів: (Естонія: Закон про школу за інтересами, Закон про освіту Естонської Республіки, Закон про культурні фонди Естонії, Закон про національну оперу; Латвія: Закон про освіту, Закон про професійно-технічну освіту, Закон про університети, а також ряд постанов Кабінету Міністрів (КМ); Литва: Закон про освіту Литовської Республіки), а також цінним є аналіз ролі діяльності освітніх та професійних рад, комісій, відомих організацій та асоціацій в Латвії, Литві та Естонії на розвиток хореографічної освіти.

У другому розділі «Аналіз особливостей сучасної підготовки майбутніх хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії та України» авторкою визначено особливості інституційного, організаційного та змістового характеру професійної підготовки хореографів у ЗВО Балтії шляхом визначення концептуальних принципів їхнього професійного розвитку, до основних концептуальних аспектів підготовки фахівців у галузі хореографії дисертанткою



віднесено цінності та переконання, які регулюють цей процес, а також принципи та пріоритети, якими він керується; охарактеризовано умови, підходи та компоненти професійної підготовки майбутніх хореографів в Україні; розкрито чинники, які сприяють формуванню компетентностей (знань, практичних навичок, особистісних якостей та вмінь) у майбутніх викладачів хореографії, зроблено аналіз освітніх програм з хореографії в закладах вищої освіти України, проведено порівняльний аналіз професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії та України, розроблено рекомендації щодо імплементації європейського конструктивного досвіду в Україні.

Варто відзначити ґрунтовний порівняльний аналіз низки освітніх програм спеціальності 024 «Хореографія» у ЗВО України бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти, який презентовано авторкою у цьому розділі дисертаційного дослідження.

На позитивну оцінку заслуговує компаративний аналіз професійної підготовки хореографів в університетах країн Балтії та України, який здійснено за такими критеріями: нормативно-правове та законодавче забезпечення хореографічної освіти; структурні компоненти хореографічної освіти; організація освітнього процесу професійної підготовки хореографів; збереження національної ідентичності засобами хореографічного мистецтва.

Заслуговують схвалення рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки хореографів в Україні, що поєднують багатовікові українські традиції в хореографічному мистецтві з прогресивними ідеями європейського досвіду.

Висновки дисертаційної роботи відповідають поставленим завданням і висвітлюють усі здобуті у процесі дослідження результати. Список використаних джерел значний (427 найменувань, із них 183 – іноземними



мовами) і показує, що зміст дисертації базується на ґрунтовному інформаційному пошукові в ракурсі визначеної проблеми.

Отже, науковий пошук Альони Юркової вибудовано таким чином, щоб охопити найважливіші складові досліджуваної проблеми. Науковий апарат дослідження та його ключові поняття визначено з урахуванням результатів дослідження вітчизняних та іноземних науковців. На різних етапах наукового пошуку використано комплекс методів науково-педагогічного пізнання: теоретичні, конкретнонаукові та прогностичні.

Через вагому практичну та методологічну значущість дослідження його матеріали можуть бути використані для розробки освітньо-професійних та педагогічно-наукових міждисциплінарних програм, навчально-методичних комплексів, підручників, спецкурсів і спецсеінарів для підготовки майбутніх хореографів, удосконалення системи оцінювання та планування самостійної діяльності студентів. Результати дослідження будуть корисними для студентів, аспірантів і докторантів у підготовці та проведенні навчальних занять, а також для професійного розвитку та підвищення фахової компетентності хореографів.

Повнота викладання результатів дисертації та особистий внесок у них автора. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 13 наукових праць (із них 11 – одноосібних), зокрема: 4 – у наукових фахових виданнях України (2 □ у співавторстві); 1 – у науковому виданні іншої держави; 8 публікацій апробаційного характеру (матеріали конференцій та інші видання). Наукові праці авторки з достатньою повнотою відображають основні положення й висновки дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Альони Юркової в цілому, в контексті наукової дискусії вважаємо за необхідне висловити зауваження і побажання, а саме:

1. Вважаємо, що науково-теоретична база дослідження була би більш ґрунтовною за умови авторського тлумачення його ключових понять



«професійна підготовка хореографів», «хореографічно-педагогічна освіта», «професійна компетентність хореографів» та ін.

2. Вважаємо доцільним представити певну частину теоретичного матеріалу у вигляді інфографіки, наприклад компонентний склад ключових понять, історичні етапи розвитку хореографічного мистецтва та освіти країн Балтії, що полегшило б сприймання наукового тексту, увиразнило його цілісність.

3. Вважаємо, що було б доцільно розробити спецкурс «Європейський досвід підготовки хореографів» або ввести окремі модулі в дисципліні історико-культурологічного й хореографічно-педагогічного спрямування («Історія хореографії», «Теорія та методика сучасної хореографії», «Методика роботи з хореографічним колективом» та ін.).

4. Додатки слід було б розширити зразками освітніх програм з хореографії закладів вищої освіти країн Балтії.

5. Дисертація має окремі технічні помилки, зокрема слід відредагувати оформлення окремих іноземних джерел із списку використаної літератури за вимогами ДСТУ 2015 року.

Зазначені зауваження носять дискусійних характер і не знижують загальної позитивної оцінки рецензованого дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Враховуючи актуальність, новизну, завершеність, самостійність, вірогідність висновків і цілісність дисертації А. Юркової на тему «Підготовка майбутніх хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке виконано за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Дисертація містить науково обґрунтовані результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, достатньо повно оприлюдни в наукових працях та свідчать про



1290251331923669

особистий внесок здобувача в науку. Робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пунктам 6–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 15.05.2023 р.), а А. Юркова заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри теорії і практики
початкової освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»



Ольга ХВАЩЕВСЬКА

Підпис Хващевської О. засвідчено

Начальник відділу кадрів



Євген СІЛІН

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №04/05/02-1277 від 09.04.2021;
Цілісність даних: не порушена;



1290251331923667



Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: ХВАЩЕВСЬКА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА 3056901549;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 3056901549;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 5E984D526F82F38F0400000057E25F019DF40E05;
Видавець кваліфікованого сертифіката: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК";
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 12:24 29.04.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 12:24 29.04.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)